

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola Dobříš, Mírové náměstí 69

Mírové náměstí 69, 263 01 Dobříš

Identifikátor školy: 600 054 918

Termín konání inspekce: 6. – 10. červen 2005

Čj:	02-1401/05-5243
Signatura	kb5ky157

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní umělecká škola Dobříš, Mírové náměstí 69, je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Město Dobříš, se sídlem Mírové náměstí 119, 263 01 Dobříš. Škola organizuje studium v hudebním oboru (HO), tanečním oboru (TO) a výtvarném oboru (VO). V době konání inspekce navštěvoval školu celkem 401 žák (HO – 220, TO – 76, VO – 105).

Část výuky hudebního oboru probíhá v budově sídla školy, další na odloučených pracovištích v Dobříši, Mírové náměstí 68 (1 učebna v místním kulturním domě) a v Dobříši, Školní 1530 (jedna učebna v místním gymnáziu).

PŘEDMĚT INSPEKCE

- Personální a materiálně-technické podmínky vzdělávání ve školním roce 2004/2005 ke dni zahájení inspekce
- Průběh a výsledky vzdělávání ve vybraných předmětech hudebního oboru (hra na kytaru, hra na klavír, hra na elektronické klávesové nástroje, hra na flétnu, hra na saxofon, hudební nauka, hra v orchestru) a ve výtvarném oboru ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce – s přihlédnutím ke školnímu roku 2003/2004

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Z celkového počtu 20 pedagogů jich 13 splňuje kritéria pro získání odborné kvalifikace, 7 je nekvalifikovaných:

	počet vyučujících s odbornou kvalifikací	počet vyučujících bez odborné kvalifikace
HO	10	5
VO	2	1
TO	1	1

Z 5 nekvalifikovaných učitelů hudebního oboru jsou dva vyučující absolventy vojenské hudební školy a jeden učitel studuje na konzervatoři. Skladba úvazků vyučujících většinou odpovídá jejich instrumentálnímu zaměření, u dechových nástrojů převažuje výuka zobcových fléten, jeden pedagog (tubista) realizuje výuku na elektronické klávesové nástroje. Jedna z učitelek výtvarného oboru využívá svoji erudici a zkušenosti z vlastní výtvarné činnosti při vedení školní praxe studentů VŠ a v porotě krajských soutěží výtvarných oborů ZUŠ.

Organizační struktura školy (upravená ve *Vnitřním řádu školy*) je fungující, kompetence pracovníků (vedení školy, učitelé, hospodářka) jsou rozděleny rovnoměrně. Na počátku školního roku vydává ředitel školy rámcový plán činnosti, který zahrnuje termíny pracovních porad, vystoupení žáků i učitelů, komisionálních zkoušek a soutěží ZUŠ.

Na pravidelných jednáních pedagogické rady je hodnocena činnost školy a jednotlivých učitelů v předcházejícím období i úroveň komisionálních zkoušek. Zápisy obsahují též konkrétní úkoly týkající se akcí školy a její prezentace na veřejnosti. Výtvarná sekce na svých schůzkách řeší kromě organizační problematiky a materiálového zabezpečení oboru také úroveň závěrečných zkoušek, přípravu veřejné hodiny apod.

Kontrolní činnost realizuje vedení školy formou hospitací (kritérii jsou: organizace výuky, adekvátnost zvolených forem výuky, klima v hodině, vedení povinné dokumentace; výstupem je zápis se stručnými připomínkami hospitujícího), účastí na komisionálních zkouškách a hodnocením veřejných školních vystoupení. Přesto však neodhaluje některé nedostatky ve vedení povinné dokumentace a v plnění učebních plánů.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004 vykazuje výrazná pochybení v oblasti ochrany osobních dat (uvádění rodných čísel absolventů).

Personální podmínky vzdělávání jsou dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Školní budova se nachází přímo na náměstí Dobříše. Její celkový vzhled a estetická úroveň odpovídá umělecké funkci školy. Ve spolupráci s žáky je též vytvářena výzdoba chodeb a schodišť. Většina učeben má ovšem minimální rozměry, což se nepříznivým způsobem odráží na jejich akustických vlastnostech. Účelné odhlučnění má sál školy a učebna pro bicí nástroje. Koncertní sál svojí velmi malou kapacitou (cca 30 míst) umožňuje pouze konání třídních přehrávek a koncertů. Slouží rovněž jako prostor pro výuku orchestrální hry a v neposlední řadě jako nahrávací studio. Jeho vybavení je pro dané účely funkční, možnost pořizovat nahrávky žáků však zatím není většinou učitelů využívána. Koncerty většího rozsahu se konají v sálech místního kulturního domu.

Nabídku nástrojového parku školy tvoří instrumenty převážně průměrné úrovně, vynikají zejména elektronické hudební nástroje a kvalitní aparatury. Hudebně-didaktický materiál poskytuje vyučujícím i žákům centrální notový archiv.

Výtvarný obor má k dispozici podkrovní ateliér s kvalitními světelnými podmínkami, ale s nevhodnými pracovními stoly a bez potřebného zázemí (veškeré vybavení, výtvarné potřeby, odborná literatura a malé množství archivovaných prací v policích a skříních, tiskařský lis apod. zabírají prostor již tak plošně nepřilíš rozměrného ateliéru). Modelování se vyučuje v části chodby pod schodištěm (keramická pec je bezpečně umístěna v přístěnku), textilní techniky nevhodně v učebně hudebního oboru. Nedostatek prostoru a pracovních míst narušuje psychohygienu výuky a kromě jiného znesnadňuje také organizaci akční tvorby. Tato negativa se učitelky snaží eliminovat zařazováním výtvarných činností v plenéru.

Taneční sál je pokryt parketami, k dispozici je pouze minimální počet zrcadel. Taneční obor navíc nemá vlastní šatnu, jejíž prostory slouží jako keramická dílna.

Materiální podmínky vzdělávání jsou v souhrnu dobré (pro výtvarný obor vyhovující).

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vyučované obory

Vyučované obory jsou v souladu s platným rozhodnutím MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. V hudebním oboru je vzdělávání realizováno podle učebního plánu čj. 18 418/95-25, ve výtvarném oboru se řídí vzdělávacím programem čj. 18 455/2002-22. Kontrolou pedagogické dokumentace zachycující průběh vzdělávání bylo zjištěno, že ve školním roce 2003/2004 nebyly u 12 žáků hudebního oboru realizovány předměty, které povinně vymezují učební plány (zejména komorní, souborová nebo

orchestrální hra). Pedagogická dokumentace většinou průkazně zachycuje průběh vzdělávání, u jedné učitelky výtvarného oboru se vyskytovaly formální nedostatky ve vyplňování katalogů žáků o průběhu studia.

V Koncepci rozvoje školy na rok 2004/2005 vedení školy reaguje na zájem ze strany veřejnosti o výuku některých předmětů, do budoucna se počítá také např. s větším využitím nahrávací techniky k didaktickým účelům.

Rozvrh hodin všech oborů respektuje psychohygienická pravidla pro žáky i pedagogy, školní řád zahrnuje oblasti dané legislativou. Aktuální informace jsou žákům předávány vyučujícími a prostřednictvím nástěnky v přízemí školy. Rodiče jsou o svých dětech i akcích školy průběžně informováni též prostřednictvím webových stránek školy.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

Hudební obor

Individuální výuka

Mezi jednotlivými vyučujícími jsou zřetelné rozdíly v přístupu k individuálnímu plánování (od podrobných plánů vymezujících konkrétní učivo a zohledňujících potřeby žáků až k velmi stručným a formálním plánům obsahujícím např. pouze název didaktického materiálu). Dílčí cíle byly ovšem v praktické výuce vždy konkretizovány.

Hodiny *hry na kytaru* byly charakteristické adekvátním důrazem na elementární nástrojové návyky, žáci byli učiteli korigováni jak verbálně, tak fyzickou nápomocí ze strany pedagoga či jeho osobním příkladem. V případě jednoho vyučujícího se však objevilo několikrát neopravení chybného postavení ruky. U starších žáků byl přes zaměření na praktické provozování nonartificiální hudby vytvořen dostatečný prostor pro rozehrání, uvolnění rukou i základní technické záležitosti. To vše zajímavou formou s využitím rytmického doprovodu ze sekvenceru, čímž i ve fázi rytmických cvičení získávali žáci potřebnou dovednost metrické stability.

Hodiny *hry na klavír* byly vždy započaty pečlivým rozehráním, při němž učitelky důsledně sledovaly uvolnění rukou a technické detaily klavírní hry. Realizované učivo bylo uváděno do teoretického kontextu (tónina, předznamenání), v návaznosti na konkrétní problematiku byli žáci vedeni k užívání správné terminologie. U jedné vyučující občas docházelo k opomenutí nápravy chybně zahraného prstokladu žákem. Pedagožky se hojně zapojovaly do výuky vlastní hrou (jako příklad, doprovod i motivace). Na etudách nebyla řešena pouze technická problematika, ale byla též účelně podporována i jejich výrazová stránka. Práce na výrazových detailech se naplno projevila v přednesových skladbách, ve kterých bylo frázování podporováno přirovnáváním jednotlivých hlasů k nástrojům symfonického orchestru. V zájmu udržení pozornosti mladších žáků byl zařazován i zpěv následně realizovaných písní.

Koncepce *hry na elektronické klávesové nástroje* je na zdejší škole založena na podpoře a využívání přirozené motivace žáků, okamžité reakci vyučujícího na aktuální dění na poli popmusic a univerzálnosti použití získaných dovedností (základy klasické hry, orientace v různých systémech tvoření doprovodu). Průběh výuky tyto tendence potvrdil, určité rezervy se však objevovaly v důslednosti pedagoga v oblasti elementárních nástrojových návyků - příliš vysoko umístěný nástroj nutil žáky k chybnému postavení rukou (lokty i dlaně pod klaviaturou).

Při lekci *hry na saxofon* bylo vyučujícím pečlivě sledováno správné dýchání, nasazení tónu a jeho konstantní kvalita. Na přednesových skladbách byla žákyně vedena k aktivnímu užívání

hudebně-výrazových prostředků, učitel poskytoval v případě potřeby vlastní ukázkou kvalitní hry. Absence pianina ve třídě nedovoluje využít harmonického doprovodu (vhodného při realizaci písní a pro rytmickou stabilitu hry), u starších žáků je tento handicap vyvažován doprovodem na bázi halfplaybacku z CD.

Výuka *hry na flétnu* byla charakteristická účelnou prací s dechem při tvoření tónu (využívání zrcadla podporující seberegulaci žáka). Problematika týkající se správného držení nástroje a adekvátních hmatů pro jednotlivé tóny byla řešena jak formou verbálních instrukcí a příkladu správného provedení, tak společnou hrou učitelky s žáky. Skladby přednesového charakteru vyučující vhodně doprovázela na klavír, v hodinách jsou využívány i nahrávky hudebních výkonů žáků.

Sledované hodiny individuální výuky byly u všech vyučujících charakteristické partnerským přístupem k dětem a neformální atmosférou, která podporovala bezproblémové umělecké vyjadřování žáků.

Hudební nauka

Ve struktuře hodin hudební nauky je výrazným způsobem zastoupeno učivo týkající se notopisu, dále pak tvoření stupnic, akordů a intervalů. Realizace těchto témat (v dílčích obměnách) tvoří páteř výuky ve všech ročnících a vede k postupné jednotvárnosti hodin. Tento předmět je organizován z velké části formou individuálního studia (cca polovina žáků), což se zejména u mladších žáků negativně projevuje jejich špatnou orientací v problematice (zjištěno na některých hodinách individuální výuky).

Vybavení učebny pro hudební nauku (na místním gymnáziu) tvoří clavinova, HI-FI a video, tabule je bez notové osnovy. Kromě občasného používání tabule však nebyly zmíněné pomůcky v hodinách využity.

Lekce (monitorována výuka 1. a 2. ročníku) byly pojaty jako opakovací, týkaly se výlučně výše uvedených témat a téměř celý čas byl vyplněn poněkud monotónní činností ve formě otázek a odpovědí. Vyučující se postupně věnoval všem žákům, jeho komunikační tempo však bylo pro všechny totožné a vzhledem k jeho rychlosti pro některé žáky až nezvládnutelné. Většina dětí vykazovala poměrně dobré znalosti, avšak pouze v rovině teoretické a verbálním způsobem. Místy se objevovala vazba na praxi, např. při vnímání délky tónů.

Hodnocení žáků bylo pojato se snahou o maximální objektivitu a spravedlivý přístup. Klasifikace je prováděna též na základě písemné postupové zkoušky (i pro žáky individuálního studia). Arch sloužící k těmto účelům však vykazuje drobné terminologické chyby. Atmosféra v hodinách byla určována určitou strnulostí témat, vyučující se však snažil (se střídavými úspěchy) o aktivizaci žáků svým vysoce angažovaným přístupem.

Orchestrální hra

V *Malém dechovém orchestru* žáci s úspěchem uplatňují dovednosti získané v individuální výuce a komorních uskupeních. Jeho repertoár tvoří skladby charakteristické pro hudební formace tohoto druhu. Za necelý rok působení se orchestr stal významnou reprezentativní složkou školy, prostřednictvím jeho činnosti chce vedení školy posílit poptávku a širší zájem o výuku hry na žesťové nástroje.

Tvůrčí atmosféru v hodinách zajišťuje vyučující svým strhujícím a neformálním přístupem. Motivací k aktivní účasti žáků a studentů na nácvičku skladeb je možnost časté prezentace výsledků vzdělávání v rámci regionu i v zahraničí.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudebním oboru jsou velmi dobré.

Výtvarný obor

Plánování výuky je strukturováno dle jednotlivých předmětů oboru. Vhodná témata učitelky zpracovávají do výtvarných řad a projektů, přičemž zohledňují také zadání soutěží a přehlídek. Specifické cíle výuky podřizují aktuálnímu stavu věkově smíšených oddělení, individuálně připravují žáky k přijímacím zkouškám na školy s výtvarným zaměřením.

Výtvarné pomůcky a potřeby byly připraveny v odpovídajícím množství a kvalitě. Stísněné prostory a výuka ve výklenku pod schodištěm však snižovaly očekávaný rozsah a účinek aktivit (narušování soustředění a vnitřního prožívání potřebného k tvořivé činnosti).

Organizace sledované výuky byla v některých odděleních zčásti poznamenána nízkou účastí žáků vzhledem k období školního roku. Výhodou naopak byla zvýšená možnost individuální práce s žáky. Jejich vnitřní motivaci učitelky dále rozvíjely navozením příznivé atmosféry např. pomocí textů krásné literatury. Ve výtvarném vyjadřování kladly důraz na citový prožitek a rozvíjení představivosti, v modelování na rozvíjení hmatové citlivosti při kontaktu s materiálem, prezentovaly a zobecňovaly své vlastní zkušenosti. Žáci k tvořivé činnosti přistupovali aktivně a se zájmem, využívali prostor k diskuzi. Bylo však patrné, že některé úkoly z oblasti zobrazování (přepisu) skutečnosti svou náročností přesahovaly jejich možnosti. Vyučující respektovaly individuální a originální pojetí žáků, jen výjimečně jedna z nich fyzicky zasáhla do rozpracovaného úkolu ve snaze zvýraznit barevné ladění a plasticitu.

Učitelky jsou otevřené vůči vnímání žáků, kteří respektují jejich odbornost i přirozenou autoritu a s důvěrou se na ně obracejí se svými tvůrčími dilematy. Vstřícné jednání, povzbuzující verbální hodnocení a příjemnou atmosféru pouze ojediněle narušily necitlivé výroky učitelky vůči schopnostem žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání ve výtvarném oboru jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

K autoevaluaci školy přispívá pravidelné hodnocení komisionálních zkoušek, koncertů i výtvarných prací. Zájemci o studium na školách s výtvarným zaměřením jsou často úspěšní a zdárně se účastní krajských přehlídek na téma *Mosty, Itálie, Stroje a strojky* apod. V roce 2005 žáci školy obsadili 1. a 2. místo ve hře na kytaru (krajské kolo soutěže ZUŠ) a 1. místo ve hře na klavír (okresní kolo soutěže ZUŠ).

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání v hudebním oboru a ve výtvarném oboru jsou v souhrnu velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Škola se aktivně podílí na kulturním životě obce a okolí. Pořádá koncerty učitelů a absolventské koncerty, komorní žakovské koncerty – v Kulturním domě Dobříš, koncerty pěveckého sboru se konají na dobříšském zámku. Zajímavě jsou koncipovány koncerty pro seniory a koncerty v rámci *Evropského svátku hudby*. Škola organizuje soutěžní přehlídku amatérských rockových skupin *ROCKFEST Dobříš*. V rámci koncertů a dalších akcí v obci jsou instalovány výstavy prací žáků (keramika, plošná tvorba) nebo absolventů výtvarného oboru.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 086/02-21 vydané MŠMT dne 8. února 2002 s účinností od 1. října 2001
2. Potvrzení ředitele školy ve funkci čj. 2373/2003 ze dne 1. ledna 2003
3. Jmenování statutárního zástupce vydané ředitelem školy čj. 18/2000 ze dne 1. září 2000 s účinností od téhož dne
4. Statistický výkaz Škol (MŠMT) V 24-01 k 15. říjnu 2004
5. Příloha k výkazu o základní umělecké škole Škol (MŠMT) V 24a-01 k 15. říjnu 2004
6. Personální dokumentace pedagogických pracovníků školy ke dni zahájení inspekce
7. Třídní knihy (ve sledovaných předmětech hudebního oboru a ve výtvarném oboru) ve školním roce 2004/2005 ke dni zahájení inspekce
8. Katalogy o průběhu studia (v hudebním oboru a ve výtvarném oboru) ve školním roce 2003/2004 a 2004/2005 ke dni zahájení inspekce
9. Protokoly o komisionálních zkouškách (v hudebním oboru) ve školním roce 2003/2004
10. *Směrnice ředitele školy* z 2. září 2004
11. Školní řád ve školním roce 2004/2005
12. *Vnitřní řád školy* ve školním roce 2004/2005
13. *Plán hospitační činnosti na školní rok 2004/2005*
14. Interní dokument *Koncepce rozvoje školy na rok 2004/2005*
15. Interní dokument *Rámcový plán činnosti ZUŠ Dobříš na školní rok 2004/2005*
16. Rozvrhy hodin žáků a pedagogů ve školním roce 2004/2005 platné ke dni zahájení inspekce
17. Učební plány pro hudební obor čj. 18 418/95-25
18. Vzdělávací program výtvarného oboru základních uměleckých škol čj. 18 455/2002-22
19. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2004/2005
20. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
21. Výtvarné práce žáků (originály i na CD)

ZÁVĚR

Personální struktura školy je tvořena 20 pedagogickými pracovníky, z nichž 13 splňuje předpoklady pro získání odborné kvalifikace. Skladba úvazků vyučujících až na výjimky odpovídá jejich uměleckému zaměření. Organizační struktura školy je fungující, kontrolní činnost jejího vedení však neodhaluje všechny nedostatky ve vedení povinné dokumentace a v plnění učebních plánů.

Materiálně-technické zázemí školy je dáno celkovým nedostatkem prostoru projevujícím se malými rozměry učeben, nevhodnými prostorovými podmínkami pro výuku výtvarného oboru (zejména v oblasti psychohygieny výuky) a absencí šatny pro taneční obor. Další možnosti budoucího rozšiřování a zkvalitňování vzdělávání skýtá kvalitní nahrávací aparatura.

V individuální i skupinové výuce hudebního oboru vyučující převážně fundovaným způsobem utvářejí a rozvíjejí interpretační dovednosti žáků, v hudební nauce však přetrvává

příliš teoretické a abstraktní pojetí realizovaného učiva. Učitelky výtvarného oboru využívají a podporují kreativitu žáků. Oproti minulé inspekci plánování učiva a rozdělení předmětů již odpovídá požadavkům vzdělávacího programu, kvalitu vzdělávání však i nadále snižují neadekvátní prostorové podmínky pro realizaci výtvarných činností.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Luboš Lisner	L. Lisner v. r.
Člen týmu	Mgr. Jana Turečková	J. Turečková v. r.

V Praze dne 21.7.2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 29.7.2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Jan Voděra	J. Voděra v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	15.8.2005	02-1401/05-5243

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.